

244 **Ady Budapestje**

„...végső földülésemben megtámasztott”

Kétszázötven vers, cikk, novella Budapestről. Szenvedélyes hangú bírálat, és elragadtatás, háborgás és lelkesedés, leszólás és felmagasztalás — egy kötetben. Budapest Ady szemével. Ady Budapestje.

A nagy költő születésének 100. évfordulójára készül a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Budapest gyűjteményében.

A szerkesztők: *Faragó Éva* és *dr. Ruzsicska Mária* mondják: többé-kevésbé ismert alkotások ezek, Ady költeményei, publicisztikai művei közt jelentek meg. Ilyen összeállításban, Ady Budapesttel foglalkozó írásai egy csokorban azonban először látnak napvilágot. Ady emlékét idézik.

A *Költözés Atok-városból* vers például: Budapesten csúf az élet, nem lehet szépet álmodni, nincsen könnyes, nagy szerelem. Vagy a *Brüll Adél*-hoz intézett sorok: Pesten káosz és lárma uralkodik. A *keserű imádság...-ban* be szépek az egykor gyűlölt, rút pesti utcák.

Az önéletrajz: „Budapestet sok affektálással lenéztem, a vidék sértett, nyomott s a legfantasztikusabb terveim voltak: London vagy talán Szentpétervár, Moszkva, de nem, mégis Párizs. Furcsa, s nem is kellemetlen véletlenek 1904-ben Párizshoz, Párizsba segítettek, s így gyerekes nagy elégtételemmre kikerülhettem Budapestet”. „...harminchat éves leszek, agglégény, kilenc év óta minden évben írok egy kötet verset többnyire Budapesten és a falumban élek, s természetes, bár kissé szomorú, hogy igazában otthonom, lakásom nincs is.”

Ady a századelő polgárságának Budapestjével perelt: „Élünk Budapesttel, Budapestért és Budapesttől. Amink van odavisszük. Onnan kapjuk viszont kis költő pénzünket, drága áron. Onnan kapjuk a gallérmintát, a politikát, az elveket, az erkölcsöt, még a nyelvet is. Ma már a hortobágyi csíköslegény is ékes pesti jargonban társalog.” (*Vidéki erkölcs*, 1900. július 21.).

Az ország sok gondját, baját állította szembe a főváros cifraságával. Az ellentmondásokra mutatott rá: „Csupa üresség Budapest. Éhező ezreivel, léha cifrázkodásával, kiskorú polgárságával, ázsiai közigazgatásával, ki nem ala-

kult és ki nem alakulható társadalmával, kopott kultúrával, undok születési és pénzarisztokráciájával, züllyött irodalmi életével kétségbeejtő képet nyújt a magyar metropolisz”. (*A Hétről* 1900).

Ki rajzolt hübb karképet az akkori magyar fővárosról, ki tárta fel Budapest szellemi valóját is, ki írt olyan szenvedélyesen a pesti utcákról, vackokról, emberekről, proletárokról, a Dunáról, a színházról, a szigetről, a Lánc hídról, a kávéházakról, mint a Párizsért sóvárgó Ady. Tulajdonképpen ragaszkodott Budapesthez. „Budapest, melyet ki akartam kerülni, s melybe Párizson át csak félig érkeztem meg, ez a Budapest, mely mégiscsak Magyarország, az egyetlen építmény ebben az országban, amiből lehet valami, amire lehet emeleteket rakni, végső földülésemben megtámasztott” — vallotta a költő a *Royalban*.

Az Ady-tisztelőknak, rajongóknak biztosan sokat mond ma is.

Molnár Erzsébet